

ปัญหาการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้กับกรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ชัตชัย กลั่นความดี¹ นพพรศิริ กฤษพชร²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยเทคโนโลยีและการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการเยียวยาความเสียหายโดยนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ ศึกษาหลักกฎหมายและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการเยียวยาความเสียหายโดยนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ตามหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องความรับผิดชอบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาโดยค่าเสียหายเชิงลงโทษ อันจะเป็นการป้องปรามและคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย พบว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ได้บัญญัติคุ้มครองการกระทำละเมิดต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด สิทธิดังกล่าวจะรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วยหรือไม่ ยังไม่มีความชัดเจน แต่ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 32 ส่วนการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชนที่ทำการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว GPS Tracker หรือแอปพลิเคชันติดตามตัวโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้บริการ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและต้องได้รับหมายศาล สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าถึงข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่ถูกหมายจับ โดยไม่ได้มีการขอหมายศาลเพื่อเข้าตรวจสอบข้อมูลจากบริการที่เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ ถือว่าเป็นการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนแม้จะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ต้องรับหมายศาล เมื่อไม่ได้รับหมายศาลจึงเป็นละเมิด นอกจากนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ไม่ได้กำหนดบทบัญญัติให้ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้กรณีละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ ดังนั้น จึงควรแก้ไขบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 โดยกำหนดให้สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วย บัญญัติการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะทำการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว GPS Tracker หรือแอปพลิเคชันติดตามตัวเพื่อสืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐานจะต้องได้รับอนุญาตจากศาล บัญญัติให้การเข้าถึงข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่ถูกหมายจับที่เก็บไว้โดยผู้ให้บริการออนไลน์จะต้องได้รับหมายศาลก่อน และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 โดยกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในกรณีละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ไม่เกินสองเท่า

คำสำคัญ: สิทธิส่วนบุคคล; ความรับผิดชอบทางละเมิด; ค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

16/10 ถนนเลียบคลองทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: chatchaikankwamdee@gmail.com

² คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (ขอนแก่น)

Legal Issues on the Application of Punitive Damages in Case of Privacy Violation Cases

Chatshai Kancwamdee¹ Noppornsiri Kitpatchara²

Abstract

This research article aims to study the legal problems on privacy violations by the use of technologies and the application of punitive damages, the concepts and theories relating to privacy violations and legal remedies by adopting the punitive damages to such case, legal principles and analysis on legal problems on the liabilities of persons violating privacy rights and the application of the principle of the punitive damages vested in the common law and Thai Laws, and to propose the revisions of the laws relating to the violation of privacy rights by awarding punitive damages to the injured person in order to deter and protect the rights of injured person effectively. Using qualitative research methods and collect data with document research. Data were analyzed using content analysis techniques and interpreted comparison.

Findings are as follows: Section 420 of the Civil and Commercial Code of Thailand protects individuals from any unlawful actions against any right but whether such right includes privacy right or not. This is not clearly stated. However, the privacy right is under protection by section 32 of the Constitution of Thailand. The act of police officer who installs the GPS device attached property of the target victim is considered as violation of privacy since it violates expectation of privacy of the people, in case where the police officer obtains information stored by online service providers without a court warrant is considered as privacy violation as well and the court is unable to award punitive damages in the privacy violation cases. Thus, the researcher proposes to revise the term “any right” to include “privacy right,” impose the provision for the police to obtain the court warrant before attaching the GPS device to the target victim, impose the provision for the police officer to obtain the court warrant in order to obtain information stored by online service providers and revise the provision section 438 of the Civil and Commercial Code to empower the court is able to award punitive damages in the privacy violation cases but such punitive damages shall not be over than twice amount of the actual damages.

Keywords: Privacy Rights; Tort Liability; Punitive Damages

Type of Article: Research Article

¹ Faculty of Law, Bangkokthonburi University

16/10 Khlong Thawi Watthana Road, Thawi Watthana, Bangkok 10170, Thailand

Corresponding Author Email: chatchaikancwamdee@gmail.com

² Faculty of Law, Sripatum University Khon Kaen Campus

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นเสมือนหนึ่งในปัจจัยในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร เรียนหนังสือออนไลน์ ตรวจสอบสภาพอากาศ เส้นทางรถโดยสารสาธารณะ หรือรถไฟ สำรองบัตรโดยสารสายการบิน จองที่พัก รวมทั้งการสั่งซื้อสินค้าหรืออาหารด้วย ประชาชนส่วนใหญ่มิจะสามารถใช้โทรศัพท์มือถือที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ติดต่อซื้อขายสินค้า ใช้บริการธนาคารออนไลน์ สั่งสินค้าออนไลน์ หรือให้ส่งสินค้า หรือใช้แอปพลิเคชันเรียกรถยนต์แท็กซี่สาธารณะ หรือรถจักรยานยนต์สาธารณะ อันเป็นการสร้างความสะดวกสบายให้แก่ประชาชนผู้ใช้บริการ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปซื้อสินค้าด้วยตัวเอง

ในการใช้บริการแอปพลิเคชันจะต้องมีการให้ความยินยอมให้มีการใช้แอปพลิเคชันนั้น และมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขบัตรเครดิต หรือข้อมูลอื่น ๆ ในระบบของผู้ให้บริการด้วย อีกทั้งเมื่อใช้บริการสั่งซื้อสินค้าหรือบริการที่จะต้องนำสินค้ามาส่งให้กับผู้สั่ง ก็จะมีการเก็บข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งหรือที่ส่งสินค้าให้ผู้รับด้วย

นอกจากนี้ หากเป็นแอปพลิเคชันเรียกใช้บริการรถ เช่น Grab ก็จะมีการระบุตำแหน่งของผู้ใช้บริการได้ ซึ่งจะเป็นการใช้ระบบ GPS ที่อยู่โทรศัพท์มือถือ และเชื่อมต่อเข้ากับแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการ ดังนั้น ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันเหล่านี้ จึงทราบตำแหน่งของผู้ใช้บริการว่าอยู่ที่ใด เวลาใด ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันจึงเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการในความครอบครองของผู้ให้บริการ

เมื่อข้อมูลของผู้ใช้บริการอยู่ในความครอบครองของผู้ให้บริการแล้ว ผู้ให้บริการก็มีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลด้วยมาตรการที่สามารถป้องกันมิให้บุคคลใดเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าได้ การที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเอกชนใดเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวโดยไม่อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมถือว่าเป็นการกระทำความผิดด้วยกฎหมาย

ในระดับสากล สิทธิส่วนบุคคลได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 12 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนรับรองโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ระบุว่า “การเข้าไปแทรกสอดโดยปราศจากอำนาจในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการทำลายเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลใดจะกระทำมิได้ บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกสอดและการคุกคามดังกล่าว” (The United Nations, 2024) ซึ่งกติกาสากลดังกล่าวประเทศไทยลงนามเป็นภาคีสมาชิกด้วย เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539)

ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีหน้าที่จะต้องบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน ประชาชนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 32 ที่กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำความผิดเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชาชนได้รับความคุ้มครองในความเป็นส่วนตัวที่จะไม่ให้บุคคลใด ล่วงรู้ถึงข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงตำแหน่งสถานที่หรือที่อยู่ของตน เพื่อปกป้องมิให้บุคคลอื่นเข้ามาละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวได้

สิทธิดังกล่าว เรียกว่า “เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว” ได้แก่ เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร เสรีภาพในการรักษาความลับส่วนบุคคล และเสรีภาพในข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีที่ประชาชนใช้นั้นก่อให้เกิดผลที่กระทบต่อสิทธิบุคคลของประชาชนที่ใช้บริการ แอปพลิเคชันดังกล่าว เนื่องจากมีการจัดเก็บข้อมูล ที่อยู่ และตำแหน่งของผู้ใช้บริการไว้ในระบบ ทำให้คนร้ายสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งตำแหน่งของผู้ใช้บริการได้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ติดตามจับคนร้ายตามหมายจับก็จะมีการใช้ข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลของแอปพลิเคชันสั่งอาหารหรือขนส่งสินค้าทางออนไลน์ เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลตามหมายจับมีที่อยู่ที่ไหน และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการติดตามจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

อีกทั้งในกรณีที่จะต้องติดตามตัวผู้ต้องหาเพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจนำอุปกรณ์ติดตามตัว หรือ GPS Tracker ไปติดตั้งที่รถยนต์หรืออุปกรณ์ของใช้ส่วนตัว เช่น โทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋าเงิน ซึ่งสามารถส่งสัญญาณมายังศูนย์ส่งสัญญาณ ทำให้สามารถที่จะติดตาม สอดแนม หรือติดตามผู้ต้องหาได้ โดยไม่จำเป็นต้องออกไปติดตามผู้ต้องหาเอง การกระทำดังกล่าว แม้เจ้าพนักงานตำรวจจะมีอำนาจหน้าที่สอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ซึ่งได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นถึงความผิด และในมาตรา 132 ได้บัญญัติไว้ว่า เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหาหรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถ อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายที่จำเป็นที่จะทำให้คดีชัดเจนขึ้น

2. ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือสงสัยว่าใช้กระทำความผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น

3. หมายเรียกบุคคลที่ครอบครองสิ่งของหรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่ต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมายแล้ว

4. ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาดังกล่าวไว้ในอนุมาตรา 2 และ 3

แสดงให้เห็นว่า พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 131 และ 132 เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเท่าที่จะทำให้ทราบข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดและให้รู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำความผิดได้

นอกจากนี้ ยังมีอำนาจในการค้นหรือเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้กระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่ากระทำความผิด แต่ต้องปฏิบัติตามหมายค้นนั้น

ดังนั้น อำนาจในการสืบสวนเพื่อสอดส่อง ติดตามผู้ต้องหาและถ่ายภาพรวมทั้งสอดแนมผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาได้เดินทางไปยังที่ใด โดยใช้เทคโนโลยี GPS หรือ การตรวจสอบจากสัญญาณโทรศัพท์ มาเป็นพยานหลักฐานพยานแวดล้อมกรณีเพื่อพิสูจน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อยืนยันสถานที่อยู่ ประกอบพยานหลักฐานอื่นด้วย

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้บริการแอปพลิเคชันดังกล่าว สามารถจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ ที่คนร้าย อาจเจาะเข้าไปในระบบ หรือเข้าถึงระบบข้อมูลดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำข้อมูล ชื่อนามสกุล

เบอร์โทรศัพท์หรือหมายเลขบัตรเครดิต ไปเปิดเผยหรือจำหน่าย ให้กับบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ประกอบการขายตรง หรือบริษัทประกันภัยหรือบริษัทบัตรเครดิต หรือบริษัทเงินกู้ซึ่งบริษัทเหล่านี้ประสงค์จะได้ข้อมูลเบอร์โทรศัพท์ของลูกค้าเพื่อจะใช้โทรศัพท์ไปติดต่อและขายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้กับประชาชน

กรณีจึงมีปัญหากฎหมายว่า

1. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติคุ้มครองการกระทำละเมิดต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด สิทธิดังกล่าวจะรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วยหรือไม่ ยังไม่มีความชัดเจน
2. การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชนที่ทำการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว GPS Tracker หรือแอปพลิเคชันติดตามตัว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้บริการ
3. กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าถึงข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่ถูกหมายจับ โดยไม่ได้มีการขออนุญาตศาลเพื่อเข้าตรวจสอบข้อมูลจากบริการที่เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ เป็นละเมิดหรือไม่
4. ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ เพียงใด จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยี และการชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ถูกละเมิดว่าหากเป็นการกระทำโดยจงใจ ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ จึงจำต้องศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยี เพื่อมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และเสนอแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การคุ้มครองอยู่ที่ส่วนบุคคลได้รับความคุ้มครองและเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยเทคโนโลยีและการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการเยียวยาความเสียหายโดยนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้
3. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการเยียวยาความเสียหายโดยนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ตามหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย
4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการเยียวยาความเสียหายโดยนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ตามหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาโดยค่าเสียหายเชิงลงโทษ อันจะเป็นการป้องปรามและคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิหรือเสรีภาพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) สิทธิส่วนบุคคลได้รับความคุ้มครอง ตามมาตรา 12 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รับรองโดยสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (2) พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยความรับผิดชอบที่เกิดจากสินค้า ค.ศ. 1994 (The Product Liability Law of Japan) (3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (4) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (5) พระราชบัญญัติความลับทางการค้า (ค่าเสียหายเชิงลงโทษ) พ.ศ. 2545 (6) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (7) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 (8) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (9) พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 (10) พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 รวมทั้งศึกษานิยามของคำว่า สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่ารวมถึงสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชนที่ทำการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว GPS Tracker หรือแอปพลิเคชันติดตามตัว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้บริการเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าถึงข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่ถูกหมายจับ โดยไม่ได้มีการขออนุญาตเพื่อเข้าตรวจสอบข้อมูลจากบริการที่เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นละเมิดหรือไม่ และศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ เพียงใด เพื่อนำผลการศึกษามาหาแนวทางแก้ไขกฎหมายต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาและขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีและการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้เพื่อเยียวยาผู้เสียหาย
2. ทำให้เข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีและการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้เพื่อเยียวยาผู้เสียหาย
3. ทำให้ทราบหลักกฎหมายหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย และผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีและการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้เพื่อเยียวยาผู้เสียหาย
4. ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์หลักกฎหมายหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย และผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีและการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้เพื่อเยียวยาผู้เสียหาย
5. นำข้อเสนอแนะไปเสนอแก้ไขบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อกำหนดความรับผิดชอบของผู้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีและให้ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้เพื่อเยียวยาผู้เสียหายได้อย่างเป็นธรรม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญเนื่องจากประชาชนทั่วไปใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้โทรศัพท์มือถือที่มีกล้องถ่ายรูป คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (notebook) โทรศัพท์วงจรปิด (CCTV--Closed Circuit Camera, Surveillance Camera) เครื่องมือสื่อสารประเภทอื่น ๆ อุปกรณ์ดักฟังโทรศัพท์ และอุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบตำแหน่งของวัตถุสิ่งของ (GPS) ที่นำมาติดตั้งในรถยนต์เพื่อเป็นระบบนำทาง (navigation system) หรือให้ความมั่นใจแก่ผู้ใช้บริการรถสาธารณะ (taxi)

เทคโนโลยีที่ทันสมัยก็เปรียบเสมือนดาบสองคม (double edges sword) ที่ให้คุณประโยชน์อันดี แต่ก็อาจทำให้เกิดโทษมหันต์ได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (violation of privacy) ที่สามารถกระทำได้ง่ายและปราศจากการตรวจจับ เช่น สมัยก่อน หากหญิงสาวไปอาบน้ำ และถูกแอบมอง คนที่แอบมอง อาจถูกผู้หญิงคนดังกล่าวใช้สเปย์สเปรย์ไล่ ก็จะทำให้รู้ว่าคนนั้นแอบมองคนอื่นในห้องน้ำ แต่ปัจจุบันนี้คนร้ายได้ใช้เทคโนโลยีทันสมัยขึ้น ตัวอย่าง เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2552 ชายคนหนึ่งใช้โทรศัพท์มือถือที่มีกล้องแอบถ่ายภาพผู้หญิงขณะขึ้นบันไดเลื่อนที่สถานีรถไฟฟ้า โดยชายคนนั้นในวันเดียวกัน ถ่ายคลิปไป 27 คลิป หรือกรณีการติดกล้องวงจรปิดตามห้างสรรพสินค้าเพื่อรักษาความปลอดภัย แต่สำหรับในห้องลองเสื้อหรือห้องน้ำซึ่งเป็นเขตพื้นที่ส่วนบุคคลที่ไม่อาจมีการละเมิดโดยเด็ดขาด (absolute right) ก็ไม่สามารถจะนำกล้องวงจรปิดไปติดตั้งได้ หากคนร้ายต้องการแอบดูก็สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีการ แอบมองจริง ๆ ทั้งยังยากแก่การตรวจจับอีกด้วย “สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล” เป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนที่รัฐเสรีประชาธิปไตย ได้บัญญัติรับรองไว้ให้แก่ราษฎรของรัฐนั้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล มิให้ถูกล่วงละเมิด โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสามารถใช้นับกับบุคคลอื่นให้เคารพในสิทธิของตนได้

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิหรือเสรีภาพ

“สิทธิ” หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ ซึ่งมีผู้ให้นิยามของคำว่า “สิทธิ” ไว้ดังนี้ ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย นิยามคำว่า “สิทธิ” หมายถึง “ความชอบธรรมที่บุคคลสามารถใช้ยันกับผู้อื่นเพื่อคุ้มครองหรือรักษาผลประโยชน์อันเป็นส่วนอันพึงมีพึงได้ของบุคคลนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง สิทธิคือประโยชน์ที่บุคคลมีความชอบธรรมที่จะได้รับ ซึ่งกฎหมายรับรองคุ้มครองให้” (Rathamarit, Suriya, & Singkaneti, 2001, p. 86)

ศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศวพิชญ์ นิยามคำว่า “สิทธิ” หมายถึง “อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น เช่น สิทธิทวงหนี้ กรรมสิทธิ์ อาจกล่าวได้ว่า สิทธิเป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลหนึ่งในอันที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นอีกคนหนึ่งหรือหลายคนกระทำการบางอย่างบางประการให้เกิดประโยชน์แก่ตน เช่น เรียกร้องให้ชำระหนี้หรือซ่อมแซมผนังบ้าน หรือให้ละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เรียกร้องให้ผู้ที่ย้ายกิจการให้แก่ตนละเว้นจากการประกอบกิจการอย่างเดียวกันกับที่ย้ายให้แก่ตนในเมืองเดียวกันแข่งกับตน ส่วนกรรมสิทธิ์ในบ้านหลังหนึ่งก็คืออำนาจของผู้เป็นเจ้าของบ้านหลังนั้นในอันที่จะใช้สอยบ้านหลังนั้น และห้ามมิให้ผู้อื่นเข้าไปในบ้านหลังนั้นและใช้บ้านหลังนั้นด้วยประการใด ๆ โดยมีขอบนั้นเอง (Rathamarit et al., p. 86)

นักคิดชาวอังกฤษ 2 ท่าน ได้แก่ Thomas Hobbes และ John Locke ผู้สร้างรากฐานแนวคิดประชาธิปไตยของชาวตะวันตก ต่างมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิตามธรรมชาติที่เท่าเทียมกัน แต่การที่มนุษย์จะมารวมตัวกันเป็นสังคม ความเท่าเทียมกันนำมาสู่ความยุ่งเหยิงอันเกิดจากการปะทะต่อสู้กันอย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้น เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการรวมตัวกันเป็นสังคมมนุษย์จึงจะต้องทำการตกลงกัน เพื่อมอบอำนาจของตนให้กับผู้ปกครองที่เหมาะสม และ Locke ก็เชื่อว่า การเจรจาประนีประนอมกัน ด้วยเหตุผลจะนำไปสู่ประโยชน์ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ทั้ง Hobbes และ Locke ต่างก็ให้ความสนใจให้ความสำคัญสิทธิทางการเมืองและสังคมเข้ากับสิทธิทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นในเรื่องสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลและการให้ความสำคัญต่อบทบาท

ของรัฐในสังคมพลเรือนในฐานะผู้มีอำนาจในการประนีประนอม (Rathamarit et al., p. 86)

John Stuart Mill ซึ่งเป็นนักคิดทางการเมืองคนสำคัญของลัทธิเสรีนิยม ได้อธิบายไว้ในหนังสือ On Liberty ว่าเสรีภาพของมนุษย์มีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ

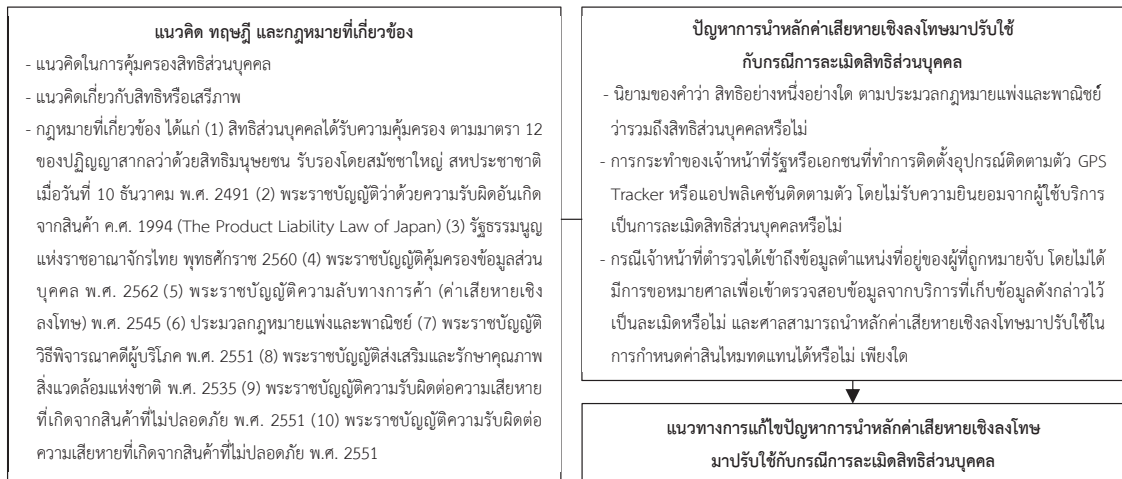
ประการแรก มนุษย์ย่อมมีเสรีภาพในมโนธรรมของตนเอง ซึ่งเป็นอาณาจักรของจิตใจภายในตัวของมนุษย์เอง การมีเสรีภาพในมโนธรรมย่อมทำให้มนุษย์มีเสรีภาพที่จะคิดจะรู้สึกอย่างใด ๆ ก็ได้ในปัญหารอบตัวมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการคิดเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติหรือเป็นการอนุมานเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์ หลักศีลธรรมหรือทางศาสนาก็ตาม ส่วนเสรีภาพในการแสดงออกหรือเผยแพร่ความคิดของตนเองนั้น แม้จะอยู่ในหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แยกออกไปเพราะไปเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเสรีภาพในความคิดความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้

ประการที่สอง มนุษย์ย่อมมีเสรีภาพที่จะเลือกวิถีชีวิตของตนเองตามความพอใจ คือ การวางแผนชีวิตของตนเองตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับอุปนิสัยของตนเองมากที่สุด และทำในสิ่งที่ตนเองชอบโดยตระหนักในผลของการกระทำของตนที่จะเกิดขึ้นมาโดยปราศจากการแทรกแซงจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มนุษย์ย่อมมีเสรีภาพดังกล่าวนี้โดยเด็ดขาดราบเท่าที่การกระทำของตนไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายใด ๆ แก่บุคคลอื่น แม้ว่ามนุษย์ด้วยกันเองอาจเห็นว่าการกระทำหรือการดำเนินชีวิตดังกล่าวนี้ อาจเป็นการโง่เขลา หรือเป็นสิ่งที่ผิดตามมาตรฐานของเขาก็ตาม (Uwanno, 2001, pp. 69-70)

ประการที่สาม การที่แต่ละคนมีเสรีภาพส่วนบุคคลดังกล่าว มนุษย์จึงมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งภายในขอบเขตที่จะไม่ทำให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลอื่น ๆ เช่นเดียวกัน (Singkaneti, 2000, p. 47)

ดังนั้น สิทธิส่วนบุคคล จึงหมายถึง สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ใช้ยืนยันกับบุคคลอื่นและเกิดขึ้นเฉพาะตัวบุคคล อันทำให้มีการยอมรับในศักดิ์ศรีของมนุษย์ในการดำรงชีวิต และเป็นสิทธิเด็ดขาด (absolute right) ที่มนุษย์ต้องการรอดพ้นจากการสังเกต รู้เห็น ต้องการความเป็นส่วนตัวและสันโดษ (right to be let alone) สิทธิส่วนบุคคลจึงเป็นสิทธิและความชอบธรรมอย่างหนึ่งของปัจเจกชนที่สามารถใช้ยืนยันกับผู้อื่นเพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและมีกฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ เมื่อมีบุคคลใดฝ่าฝืนหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแล้ว ก็สามารถเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนและงดเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สมัยก่อนไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สิทธิส่วนบุคคล ก็คือ การที่ไม่ต้องการให้ผู้ใดล่วงรู้ในสิ่งที่ตัวเองกระทำ ต้องการความเป็นส่วนตัวหรืออยู่ตามลำพัง (right to be let alone) เช่น การทำธุระส่วนตัวในห้องน้ำ ห้องนอน แต่ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร ทั้งข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ก็สามารถค้นหา (google or search) ได้ในอินเทอร์เน็ต ดังนั้น คำนิยามของสิทธิส่วนบุคคล จึงขยายขอบเขตไปถึงสิทธิเรียกร้องของปัจเจกชนหรือกลุ่มคนที่จะตัดสินใจว่าเมื่อไร อย่างไร และขอบเขตเพียงใดที่ข้อมูลส่วนบุคคลของตนจะถูกเปิดเผยไปยังบุคคลอื่น

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

การบังคับใช้หลักกฎหมายละเมิดโดยเฉพาะเรื่องเยียวยาความเสียหายโดยกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ยังไม่มีบทบัญญัติให้ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ได้ จึงยังไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย จึงต้องศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้นต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ ตำรากฎหมาย บทความทางวิชาการ วารสารทางกฎหมาย คำสั่ง คำพิพากษา คำวินิจฉัยของศาล และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ และข้อมูลเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ผลการวิจัย

การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชนที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อติดตาม สอดแนม หรือตรวจสอบตำแหน่งของบุคคลอื่น จะเป็นการละเมิดต่อสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่นั้น สามารถแยกวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติคุ้มครองการกระทำละเมิดต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด สิทธิดังกล่าวจะรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วยหรือไม่ ยังไม่มีความชัดเจน ทั้งนี้ ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 วางหลักว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องชดเชยสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” คำว่า สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด หมายความว่า สิทธิส่วนบุคคลด้วยหรือไม่

เมื่อวิเคราะห์บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 ซึ่งกำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำความผิดเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งความเป็นส่วนตัวนั้น คือ สิทธิที่จะได้อยู่ตามลำพัง ไม่ถูกจับตามอง ไม่ถูกตรวจสอบ ติดตาม จากบุคคลใดทั้งภาครัฐและเอกชนด้วย

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 ของสหรัฐอเมริกา ยังได้บัญญัติรับรองไว้ว่า สิทธิของประชาชนที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิต เคสสถาน เอกสาร และทรัพย์สินอื่น ๆ ต่อการค้น และยึด โดยปราศจากเหตุโดยชอบด้วยกฎหมายจะถูกล่วงละเมิดมิได้ หมายค้นจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีเหตุอันสมควรและต้องมีการรับรองโดยการสาบานตนหรือการยืนยันประกอบกับจะต้องระบุสถานที่ที่จะตรวจค้น บุคคลที่จะจับกุม หรือสิ่งของที่ขอยึดอย่างชัดเจนด้วย

ดังนั้น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ก็คือ สิทธิส่วนบุคคลนั่นเองที่บุคคลจะได้รับความคุ้มครองมิให้บุคคลใดมาแทรกแซงความเป็นส่วนตัวในข้อมูลของตน สิทธิที่จะได้รับความเป็นส่วนตัวในการเดินทางไปไหนมาไหน โดยไม่มีบุคคลใดล่วงรู้ถึงจุดหมายปลายทางที่ตนเดินทางไป รวมทั้งการไปพบปะผู้คนได้ด้วย

ด้วยเหตุนี้ สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด จึงรวมถึงสิทธิส่วนบุคคล หรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย

2. การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชนที่ทำการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว GPS Tracker หรือแอปพลิเคชันติดตามตัว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ใช้บริการ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจนำอุปกรณ์ติดตั้ง GPS ไปติดไว้ที่รถยนต์หรือมีการติดตั้งโปรแกรมติดตามตัวในโทรศัพท์มือถือของผู้ต้องหา เพื่อติดตามและสอบสวนตามความผิดนั้นโดยไม่รับอนุญาตจากศาลจะถือว่าเป็นการกระทำความละเมิดหรือไม่

ในประเด็นนี้เจ้าพนักงานตำรวจสามารถใช้อำนาจสอบสวนโดยที่สามารถออกตรวจตราและตรวจสอบการทำความผิดของผู้ต้องหาได้เอง แต่เมื่อมีการนำเทคโนโลยีไปติดตั้งเพื่อตรวจสอบตำแหน่งของผู้ต้องหาโดยใช้ GPS ไปติดที่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์หรือกรณีมีการติดตั้งแอปพลิเคชันลงบนโทรศัพท์มือถือเพื่อติดตามตำแหน่งของผู้ต้องสงสัยโดยไม่รับหมายศาลนั้น เมื่อผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยเป็นประชาชนที่มีสิทธิสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ดังกล่าวนั้นจะต้องมีเหตุอันจำเป็นและจะต้องได้รับอนุญาตจากศาล

การทำงานตำรวจทำการติดตั้งอุปกรณ์จับสัญญาณตำแหน่งหรือ GPS โดยปราศจากหมายศาลและไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาเท่ากับเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องหาซึ่งเป็นประชาชนคนหนึ่งเช่นกัน

นอกจากนี้ การติดตั้งแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่ผู้ต้องหาให้อยู่หรือการเข้าถึงแอปพลิเคชัน Grab หรือแอปพลิเคชันอื่นใดที่ผู้ต้องหาใช้แล้วค่อยมาตรวจสอบสามารถเข้าถึงตำแหน่งของผู้ต้องหาได้โดยปราศจากการรู้เห็นหรือได้รับความยินยอมจากศาลซึ่งผู้ให้บริการมีความคาดหวังในความเป็นส่วนตัวจากการใช้แอปพลิเคชันเหล่านี้

ในกรณีนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ได้บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติยศหรืออย่างอื่นอย่างใด ผู้นั้นทำละเมิดจำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนโดยที่ร้องขอข้อมูลที่อยู่จากบริษัทเอกชนออนไลน์ที่จัดเก็บข้อมูลหรือฐานข้อมูลออนไลน์ซึ่งมีชื่อของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีและจะต้องจับกุมตามหมายจับนั้นในกรณีที่เจ้าตำรวจไม่ได้รับหมายจากศาลและทำการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวโดยไม่มีอำนาจนั้นเท่ากับเป็นการไม่ทำหน้าที่อย่างเช่นตนควรจะทำ เมื่อการตรวจค้นดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายจึงเป็นการกระทำละเมิดเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับประชาชนที่ข้อมูลถูกเปิดเผยหรือละเมิดไป

การกระทำต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งเป็นสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด อันกำหนดไว้ตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกระทำใด ๆ อันเป็นการรบกวนต่อสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งก็คือสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในข้อมูลการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง มิให้บุคคลใดล่วงรู้หรือเข้ามาตรวจสอบย่อมได้รับความคุ้มครอง (Pengniti, 2002, p. 50)

แม้จะไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลไทย แต่มีแนวคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกาในคดีการติดตามซึ่งศาลได้พิพากษาไว้ใน คดี United States and Jones (GPS) (United States v. Jones, 565 U.S. 400 (2012)) โดยคดีนี้เกิดขึ้นที่เมือง Washington, D.C. เจ้าพนักงานตำรวจได้รับหมายศาลให้ดักฟังโทรศัพท์ของนาย Jones แต่ต่อมาได้ติด GPS เพิ่มเติมที่รถยนต์ของนาย Jones โดยไม่มีหมายศาล GPS แสดงผลสถานที่ที่นาย Jones เดินทางไปแต่ละที่ภายใน 30 วัน ถึง 3,000 สถานที่ ต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจใช้ข้อมูลดังกล่าวสืบหาผู้ที่ร่วมมือสมคบกับนาย Jones ในการกระทำความผิดโดยใช้ข้อมูลจากแต่ละสถานที่ที่นาย Jones เดินทางไป

ศาลฎีกาตัดสินว่า การที่เจ้าพนักงานตำรวจติด GPS ไว้ที่รถยนต์ของนาย Jones เป็นการค้น เนื่องจากมีการตรวจสอบนาย Jones ถึง 30 วัน เจ้าพนักงานตำรวจสามารถทราบได้ว่า นาย Jones นั้นไปทำอะไรมาบ้าง เช่น ไปพบจิตแพทย์ ไปพบคนรัก ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น การกระทำของตำรวจจึงต้องมีหมายศาล เมื่อไม่มีหมายศาล จึงเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

จากแนวคำพิพากษาศาลสหรัฐดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หากมีการติดตั้ง GPS เพื่อตรวจสอบตำแหน่ง ซึ่งเป็นการทำลายความคาดหวังความเป็นอยู่ส่วนตัว และไม่ได้รับหมายศาล จึงถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ถือว่าเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

3. กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าถึงข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่ถูกหมายจับ โดยไม่ได้มีการขอหมายศาลเพื่อเข้าตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้บริการที่เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ เป็นละเมิดหรือไม่

กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ซึ่งบัญญัติให้พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความผิดกำลังสอบสวนหรือเพื่อหาข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐาน เช่น ศพที่ถูกฝังไว้ เพื่อนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ว่า ผู้ต้องหากระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น นอกจากนี้ในมาตรา 132 ได้บัญญัติไว้ว่า เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหาหรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถ อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายที่น่าจะทำให้คดีชัดเจนขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือสงสัยว่าใช้กระทำความผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น

(3) หมายเรียกบุคคลที่ครอบครองสิ่งของหรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียก ไม่ต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมายแล้ว

(4) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมามากกว่าไว้ในอนุมาตรา 2 และ 3

อำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามกฎหมายไทยนั้น สามารถจะดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานได้ การที่เจ้าพนักงานตำรวจเข้าถึงข้อมูลตำแหน่งโทรศัพท์มือถือผ่านบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ โดยไม่มีหมายศาลนั้น แม้แนวคำพิพากษาของศาลไทยไม่ได้มีการวินิจฉัยไว้โดยตรง แต่มีแนวคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกา ในคดี *Carpenter v. United States* (*Carpenter v. United States*, No. 16-402, 585 U.S. (2018)) ได้วินิจฉัยว่ากรณีเจ้าพนักงานตำรวจสงสัยว่า นาย Carpenter อยู่ในสถานที่ที่มีการปล้นทรัพย์เกิดขึ้น เจ้าพนักงานตำรวจจึงขอข้อมูลจากผู้ให้บริการโทรศัพท์และได้ข้อมูลมาว่า มีสัญญาณโทรศัพท์ของนาย Carpenter อยู่ในที่เกิดเหตุจริง นาย Carpenter ได้แย้งว่าเจ้าพนักงานตำรวจไม่มีหมายศาลในการนำข้อมูลนี้ นอกจากนี้ข้อมูลดังกล่าวยังแสดงรายละเอียดของแต่ละบุคคลในการเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ในแต่ละวัน เช่นเดียวกับ GPS ศาลฎีกาจึงคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลของบุคคล จึงไม่ให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้าถึงข้อมูล Cell Site Information

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาได้คำนึงถึงความเป็นส่วนตัวในข้อมูลตำแหน่งของผู้ใช้บริการโทรศัพท์มือถือ ที่เก็บไว้ที่ผู้ให้บริการด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ใช้บริการมีความคาดหวังในสิทธิที่จะได้รับการปกปิดตำแหน่งของตนแล้ว การที่เข้าถึงข้อมูลตำแหน่งจากผู้ให้บริการโดยไม่มีหมายศาล จึงเป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล

ด้วยเหตุนี้ หากเจ้าพนักงานตำรวจของไทยเข้าถึงข้อมูลการใช้บริการโทรศัพท์มือถือ ที่แสดงถึงตำแหน่งเวลา ณ ที่ผู้ใช้บริการโทรศัพท์มือถือว่า ใช้โทรศัพท์มือถือ ณ บริเวณใดบ้างนั้น โดยไม่มีหมายศาล จึงถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เก็บไว้โดยผู้ให้บริการ

4. ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ เพียงใด

ปัญหาจะต้องพิจารณาต่อไปว่าศาลสามารถจะปรับใช้หลัก ค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้กับกรณีละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ซึ่งบัญญัติให้ศาลพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายโดยค่าสินไหมทดแทนที่ศาลจะพึงกำหนดนั้นจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งละเมิด

บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้บัญญัติให้ศาลกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้

จากแนวคิดเรื่องของการกระทำที่เป็นการจงใจทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายจากแนวคิดเรื่องค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษหรือค่าเสียหายจะลงโทษนั้น การละเมิดที่ส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ถือได้ว่าเป็นความร้ายแรงและเกิดจากการจงใจทำละเมิดไม่ใช่เป็นการประมาทเลินเล่อธรรมดาด้วยแล้ว

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 78 บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับผลประโยชน์ที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล การที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

นอกจากนี้ แนวคิดของประเทศสหรัฐอเมริกา กรณีมีการกระทำละเมิดและจะต้องมีการกำหนดค่าเสียหายนั้น ศาลมีบทบาทในการวางหลักไว้ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1784 ในคดี Genay V. Norris (Genay v. Norris, 1 S.C.L. (1 Bay) 6 (1784) ซึ่งเป็นกรณีที่โจทก์ตีหมว ซึ่งจำเลยได้แกล้งนำเอาแมลงวันใส่ลงไปในแก้ว ทำให้โจทก์มีอาการเจ็บป่วย ศาลสูงของ North Carolina ได้กำหนดค่าเสียหายที่เป็นการลงโทษ ให้แก่โจทก์เนื่องจากจำเลยมีความประพฤติที่น่าตำหนิ โดยกระทำละเมิดโดยจงใจหรือมีเจตนาด้วย

คดีที่มีการกำหนดค่าเสียหายลงโทษจะมีทั้งคดีเกี่ยวกับสัญญา คดีทรัพย์สิน คดีการบุกรุกทางทะเล คดีแรงงาน คดีครอบครัว โดยคดีละเมิดที่มีการกำหนดความเสียหายที่จะลงโทษนี้ จะมีความแตกต่างกันโดยศาลส่วนใหญ่ที่ได้มีการกำหนดค่าเสียหายที่จะลงโทษ จะพิจารณาตามประเภทของการกระทำและเจตนาชั่วร้าย หรือความประมาทเลินเล่อของผู้กระทำละเมิด โดยหากพบว่าผู้กระทำละเมิดมีเจตนาชั่วร้ายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยเฉพาะกรณีที่ไม่ว่าเจตนาอันตรายอันอาจเกิดขึ้นกับทรัพย์สินหรือร่างกายของผู้อื่น เช่นนี้ผู้กระทำก็จะถูกกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษมากขึ้น

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หากมีการกระทำโดยมีเจตนาชั่วร้ายก็ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจ ซึ่งมีความร้ายแรงเพียงพอที่ศาลจะกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษอันเป็นการป้องปรามมิให้มีการกระทำเช่นนั้นอีก

ด้วยเหตุนี้ เมื่อพิจารณาว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจหลักเลียงการขอหมายศาล จะทำการสืบสวนสอบสวนโดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสืบสวนสอบสวน อันเป็นการละเมิดต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลแล้ว เมื่อเป็นการกระทำโดยจงใจ เพราะการไม่ขอหมายศาลย่อมแสดงให้เห็นว่า ไม่สนใจต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้ต้องหา

เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเอกชนใด ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น จึงควรบัญญัติกฎหมายให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ในกรณีที่การกระทำละเมิดเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงด้วย แต่ไม่ควรเกินสองเท่าของความเสียหายที่แท้จริง

จากการวิเคราะห์ข้อกฎหมายดังกล่าว หากมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยผู้กระทำเป็นบุคคลธรรมดา เช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือบุคคลอื่น หรือนิติบุคคลก็ตามหากเป็นการกระทำการจงใจ ซึ่งผลความเสียหายจากการ

ละเมิดบุคคลนั้นประเมินค่าไม่ได้ ศาลควรมีอำนาจที่จะปรับใช้หลักกฎหมายค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชนอื่นใดที่จะทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลบุคคลอื่นในกรณีที่เป็นการจงใจละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลอย่างร้ายแรง

ผลการวิจัยปัญหาการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้กับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ก็คือ สิทธิส่วนบุคคลนั้นเองที่บุคคลจะได้รับความคุ้มครองมิให้บุคคลใดมาแทรกแซงความเป็นส่วนตัวในข้อมูลของตน สิทธิที่จะได้รับความเป็นส่วนตัวในการเดินทางไปไหนมาไหนโดยไม่มีบุคคลใดล่วงรู้ถึงจุดหมายปลายทางที่ตนเดินทางไป รวมทั้งการไปพบปะผู้คนได้ด้วย ด้วยเหตุนี้ สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด จึงรวมถึงสิทธิส่วนบุคคล หรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย

(2) การติดตั้ง GPS เพื่อตรวจสอบตำแหน่งหรือติดตั้งแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือซึ่งเป็นการทำลายความคาดหวังความเป็นอยู่ส่วนตัว และไม่ได้รับหมายศาล จึงถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ถือว่าเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

(3) เจ้าพนักงานตำรวจของไทยเข้าถึงข้อมูลการใช้บริการโทรศัพท์มือถือที่แสดงถึงตำแหน่ง เวลา ณ ที่ผู้ใช้บริการโทรศัพท์มือถือว่า ใช้โทรศัพท์มือถือ ณ บริเวณใดบ้างนั้น โดยไม่มีหมายศาล จึงถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เก็บไว้โดยผู้ให้บริการ

(4) เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเอกชนใด ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น จึงควรบัญญัติกฎหมายให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ในกรณีที่มีการกระทำละเมิดเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงด้วย แต่ไม่ควรเกินสองเท่าของความเสียหายที่แท้จริง

การอภิปรายผล

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ไม่ได้ระบุชัดเจนถึงสิทธิส่วนบุคคลซึ่งจะต้องมีการตีความว่าสิทธิส่วนบุคคล เป็นสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดที่ควรได้รับความคุ้มครองหากมีบุคคลใดมาละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวก็จะสามารถฟ้องร้องดำเนินคดีให้ผู้ละเมิดสิทธิที่ส่วนบุคคลชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนจึงจำต้องบัญญัติ คำว่า สิทธิส่วนบุคคล เพิ่มเติมในมาตรา 420 ในกรณีที่มีการติดตั้ง GPS หรือเครื่องติดตามตัวโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ให้บริการ ถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในการไปไหนมาไหนโดยปราศจากบุคคลใดที่จะสอดรู้หรือติดตาม และการติดตั้ง GPS ยังถือได้ว่าเป็นการค้นที่ต้องได้รับหมายศาลก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถติดตั้ง GPS กับบุคคลผู้ต้องสงสัยด้วย

นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าถึงที่อยู่ของบุคคลที่ถูกออกหมายจับโดยไปสอบถามจากผู้ให้บริการขนส่งสินค้าหรือผู้ให้บริการอื่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่จะต้องรับหมายศาลด้วย

สำหรับประเด็นเรื่องการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้นั้น เห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ไม่ได้บัญญัติให้ศาลสามารถนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้สำหรับกรณีละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ ซึ่งหากพิจารณาถึงผลการละเมิดและความร้ายแรงของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแล้ว จึงเห็นสมควรที่จะมีการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้กับผู้กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันเป็นการป้องปรามไม่ให้มีการละเมิดที่ส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรแก้ไขบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 โดยกำหนดให้สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วย
2. ควรบัญญัติการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะทำการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตัว GPS Tracker หรือแอปพลิเคชันติดตามตัวเพื่อสืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐาน จะต้องได้รับอนุญาตจากศาล
3. ควรบัญญัติให้การเข้าถึงข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ของผู้ที่ถูกหมายจับที่เก็บไว้โดยผู้ให้บริการออนไลน์จะต้องได้รับหมายศาลก่อน
4. ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 โดยกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในกรณีละเมิดสิทธิสิทธิส่วนบุคคลได้ไม่เกินสองเท่า

References

- Pengniti, P. (2002). *Explanation of the Civil and Commercial Code on torts: Tort liability of officials and other related laws* (2nd ed.). Institute of Legal Education of the Thai Bar. [In Thai]
- Rathamart, U., Suriya, N., & Singkaneti, B. (2001). *Claiming human dignity or exercising personal rights and freedoms according to Section 28 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 (1997)*. Office of the Constitutional Court. [In Thai]
- Singkaneti, B. (2000). *Fundamentals of rights, freedoms, and human dignity according to the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 (1997)*. Winyuchon. [In Thai]
- The United Nations. (2024). *Universal declaration of human rights*. Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
- Uwanno, B. (2001). *Public law volume 1: Philosophical evolution and characteristics of public law in various eras* (4th ed). Winyuchon. [In Thai]